

Raadsvoorstel

Opsteller

Tselekis, Erin

Vergadering van

25 januari 2022

Kenmerk

Z/21/023392 / D/22/049446

Portefeuillehouder

Tymon de Weger

Portefeuille

Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting, inclusief implementatie Omgevingswet

Onderwerp

Omgevingsvisie Woerden

Samenvatting

Wij stellen de raad voor om de Omgevingsvisie Woerden vast te stellen. De Omgevingsvisie is een globaal beleidsplan met de strategische hoofdkeuzes voor ontwikkeling van de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Al eerder is eenieder in de gelegenheid geweest om zienswijzen in te dienen op de ontwerp-Omgevingsvisie. Wij vragen de raad in te stemmen met de Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Woerden en de Staat van wijzigingen vast te stellen.

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met de Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie Woerden (2022, 49560);
 2. De Staat van wijzigingen (2022, 49560) vast te stellen;
 3. De Omgevingsvisie Woerden (2022, 49484) vast te stellen.
-

Inleiding

De Omgevingswet (hierna: de Wet), die naar verwachting op 1 juli 2022 in werking zal treden, stelt het hebben van een Omgevingsvisie verplicht. In verband daarmee is een concept-Omgevingsvisie opgesteld en ter inzage gelegd, zodat een ieder zienswijzen kenbaar kon maken. Deze zienswijzen zijn vastgelegd en beantwoord in een Nota van zienswijzen. Deze nota en de daarbij behorende staat van wijzigingen leggen wij tezamen met de Omgevingsvisie Oudewater thans ter vaststelling aan uw raad voor. De aanleiding om een Omgevingsvisie te maken is tweeledig. Enerzijds bereiden we ons hiermee voor op de aangekondigde Omgevingswet. Anderzijds zorgen we voor een actualisatie van de structuurvisie uit 2009.

Wat is een Omgevingsvisie?

De wet stelt het hebben van een integrale, lange termijn visie op de ruimtelijke ontwikkeling, een Omgevingsvisie, verplicht. Weliswaar geldt deze verplichting om over een Omgevingsvisie te beschikken pas vanaf 2024. Maar onze huidige structuurvisie uit 2009 is ook toe aan vernieuwing. Door een Omgevingsvisie te ontwikkelen, bereiden we onze organisatie en bestuur voor op de Omgevingswet. Met een actuele Omgevingsvisie hebben we namelijk een transparant en strategisch kader ter beschikking voor het afwegen van nieuwe initiatieven die afwijken van het huidige beleid en regels. Ook geeft de Omgevingsvisie een kader voor het actualiseren van het toekomstige Omgevingsplan, welke met de ingang van de wet nog rechtstreeks gebaseerd is op de bestaande bestemmingsplannen en verordeningen. Tevens hebben we als organisatie ervaring opgedaan met het integraal voorbereiden van strategisch, ruimtelijke beleidsontwikkeling. Deze ervaring kunnen we goed gebruiken bij de integrale, sectoraal beleid-overstijgende, manier van werken die de Omgevingswet verlangt, zowel qua beleidsontwikkeling als qua uitvoering van ons beleid.

De Omgevingsvisie is een globaal beleidsplan met de strategische hoofdkeuzes voor ontwikkeling van de fysieke

leefomgeving voor de lange termijn. De Omgevingsvisie heeft een perspectief tot 2040 waarbinnen concrete beleidsopgaven voor wonen, werken, recreatie, mobiliteit, schone energie, landschap en natuur- en milieu in samenhang zijn gebracht qua doelen en qua ruimtelijke situering. Daarbij vormen maatschappelijke doelen op het gebied van gezondheid, welzijn, vitaliteit en economische ontwikkeling een rode draad tussen alle opgaven. In de Omgevingsvisie worden ook nieuwe opgaven en transities op het gebied van mobiliteit, landbouw, bodem en klimaat, waar het gemeentelijk beleid slechts ten dele op van invloed is, geagendeerd voor nadere uitwerking in samenspraak met belanghebbenden en andere overheden.

Procesverloop

De ontwerp-Omgevingsvisie kwam via een aantal stappen tot stand:

1. Omgevingsagenda (Raad, oktober, 2019)
2. Het Waardenkader en participatie (Raad, juni 2020)
3. Participatietraject opgaven (College, mei-juli 2021)
4. Ontwerp-Omgevingsvisie (College, 26 oktober 2021)
5. Procedure van zienswijzen (Raad, november-december 2021)
6. Omgevingsvisie (Raad, 24 februari 2022)

Nadat de raad de thema's en opgaven die worden opgenomen in de omgevingsvisie heeft vastgesteld in de Omgevingsagenda, is het college gestart met de voorbereiding van de Omgevingsvisie. Deze voorbereiding bestond uit het bepalen van de waarden en uitgangspunten voor de Omgevingsvisie, een analyse van de opgaven en het vertalen van de opgaven naar oplossingsrichtingen en gebieden. Op basis hiervan is een participatietraject uitgevoerd, om inwoners, ondernemers en belangenorganisaties te informeren en te consulteren over de opgaven en keuzes. Ook de raad is hierbij betrokken via een aantal themabijeenkomsten. Vervolgens is op basis van alle verzamelde informatie, strategie en uitgangspunten deze ontwerp-Omgevingsvisie opgesteld. Het ontwerp wordt na vaststelling zes weken ter inzage gelegd, conform de Algemene Wet Bestuursrecht afdeling 3.4. Van verschillende belanghebbenden hebben wij zienswijzen ontvangen. Deze zijn vastgelegd en beantwoord in de nota van zienswijzen. Daarnaast zijn alle wijzigingen op het ontwerp vastgelegd in de Staat van wijzigingen. Ter besluitvorming ligt nu aan u voor, de Omgevingsvisie en de Nota van beantwoording (inclusief de staat van wijzigingen).

Participatieproces

Gedurende de ontwikkeling van de Omgevingsvisie zijn er twee participatieprocessen uitgevoerd.

1. Participatieproces waardenkader

De doelstellingen voor het participatietraject voor het Waardenkader waren:

- Toetsen en aanvullen van de waarden in het Waardenkader.
- Onderzoeken welke waarden de samenleving in Woerden belangrijk vindt in haar leefomgeving.
- Inwoners, ondernemers en belangenvertegenwoordigers actief betrekken bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie.

Aan de participanten is gevraagd wat zij van de waarden in het Waardenkader vinden:

- Hoe worden de genoemde waarden geïnterpreteerd?
- Worden de waarden door hen herkend in de leefomgeving van Woerden?
- Welke waarden missen zij mogelijk nog in het Waardenkader?

Het participatietraject voor het Waardenkader bestond uit vier onderdelen:

1. Online enquête;
2. Straatgesprekken aan de hand van een spelvorm (gewichten verdelen over de verschillende waarden);
3. Publiek debat;
4. Enquête voor uitgenodigde ondernemers en belangengroepen voor een discussiebijeenkomst. (De oorspronkelijk geplande bijeenkomst kon door Covid-19 niet fysiek doorgaan).

Deze mix van participatievormen had tot doel om een toegankelijk aanbod te creëren en een zo breed mogelijk publiek aan te spreken om mee te doen. De werkwijze was erop gericht om de participanten te laten meedenken over de voorgestelde waarden en hen ook te laten doorleven wat zij belangrijk vinden in de leefomgeving. In dit doorleven kwamen ook ruimtelijke dilemma's en het zorgvuldig maken van belangenafwegingen naar voren.

Uitkomsten

De uitkomst van het participatieproces kan worden samengevat op de volgende wijze:

- De respons is hoog te noemen: meer dan 500 deelnemers hebben meegedaan.
- De participanten herkenden grotendeels de voorgestelde waarden in het Waardenkader
- Er zijn diverse aanscherpingen toegevoegd in iedere waarde, zodat de uitleg ervan beter aansluit bij de manier waarop deelnemers de waarden interpreteerden, cq waardeerden.

- Met name de onderwerpen veiligheid en sociale cohesie werden gemist in de verschillende waarden in het Waardenkader. Ook is er meer nadruk gevraagd op inclusie en op toekomstbestendigheid.

Bijgevoegd is het participatieverslag van dit traject, waarin meer context wordt gegeven bij de activiteiten, de resultaten en de duiding daarvan.

2. Participatieproces opgaven

Inwoners, ondernemers en belangenbehartigers is gevraagd naar hun behoeftes en ideeën voor de ruimtelijke ontwikkelingen in Woerden. Deze uitvraag is gedaan per thema, maar ook voor gebieden zoals Harmelerwaard, woningbouw in de kleine kernen en het buitengebied. De participatieproces heeft de volgende doelstelling: Input ophalen over thema's waarop in de ontwerp-Omgevingsvisie nog specifieke keuzes gemaakt kunnen worden. Met behulp van deze input kan de ontwerp-Omgevingsvisie worden samengesteld.

Het participatieproces had de volgende doelstelling: Input ophalen over thema's waarop in de ontwerp-Omgevingsvisie nog specifieke keuzes gemaakt kunnen worden. Met behulp van deze input kan de ontwerp-Omgevingsvisie worden samengesteld.

Covid-19

Alle inwoners en ondernemers zijn in de gelegenheid geweest om input te geven. We hebben hiervoor een mix van verschillende vormen gebruikt en ook verschillende doelgroepen benadert. In verband met de coronamaatregelen zijn alle vormen digitaal georganiseerd. Voor de enquête is er de mogelijkheid geweest om telefonisch contact op te nemen om de enquête door te spreken. Hier is geen gebruik van gemaakt.

Procesbeschrijving

Het participatieproces bestaat uit 3 stappen:

1. Begrijpen: informeren en verkennen van de opgaven en oplossingsrichtingen in de Contour Omgevingsvisie;
2. Creëren: verdiepen van inzichten op specifieke thema's en gebieden;
3. Concluderen: totaalbeeld presenteren en reacties ophalen.

De eerste stap was gericht op het toelichten van de voorgenomen ontwikkelingen en op het peilen van de reacties hierop. Ook werden er behoeftes op het gebied van wonen, mobiliteit, recreëren en ontmoeting opgehaald. Specifiek werd er ook gekeken naar het gebied tussen Harmelen en Utrecht. Ook hiervoor werden eerste ideeën opgehaald. In de tweede stap verdiepten we ons nader in deze thema's en haalden hier ideeën over op. Ook werd deelnemers gevraagd naar hun ideeën voor de ruimtelijke ontwikkelingen in de kernrandzones en voor het gebied tussen Harmelen en Utrecht. Hiervoor gebruikte we ook inspiratie en voorbeelden uit andere gemeenten. En in de laatste stap hebben we een integrale terugblik gepresenteerd op alles wat is opgehaald. Hiermee hebben we de uitkomsten nog een keer kunnen bestendigen.

Voor de participatie hebben we de gemeente opgedeeld in drie clusters:

- Woerden: de kern Woerden en de kernrandzone daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over een mogelijke oostelijke randweg.
- Harmelen: de Kern Harmelen en de kernrandzone daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over het gebied tussen Utrecht en Harmelen.
- Zegveld, Kamerik, Kanis en het buitengebied: de kleine kernen en hun kernrandzones en het buitengebied daaromheen. In dit cluster is ook gesproken over ontwikkelingen in het buitengebied.

Uitkomsten

De uitkomsten van de participatie kunnen als volgt worden samengevat:

- Op de enquête was er een respons van ongeveer 375 deelnemers. Op de bijeenkomsten zijn in totaal ongeveer 160 mensen aanwezig geweest.
- Op alle onderwerpen was de betrokkenheid hoog. Het onderwerp wonen is veruit het meest uitgebreid besproken tijdens de bijeenkomsten.

Bijgevoegd is het participatieverslag van dit traject, waarin meer context wordt gegeven bij de activiteiten, de resultaten en de duiding daarvan.

Wat willen we bereiken

Met de vaststelling van de Omgevingsvisie heeft de gemeente Woerden een actuele, integrale, lange termijn visie met strategische hoofdkeuzes voor de ruimtelijke ontwikkelingen op het hele grondgebied van de gemeente Woerden. Hiermee is de gemeente Woerden goed voorbereid op de komst van de Omgevingswet. Meer nog, de Omgevingsvisie biedt de gemeente Woerden een kader voor de ontwikkeling van toekomstbeleid en voor de opstelling van het Omgevingsplan na inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Wat gaan we daarvoor doen

Na vaststelling van de Omgevingsvisie heeft de gemeente Woerden een kader bij toekomstige ontwikkelingen. De onderdelen hiervan zullen worden uitgewerkt in gebiedsprogramma's en projecten. Deze programma's en plannen worden separaat opgesteld.

Argumenten

1.1 De nota van beantwoording is een reactie op de ingediende zienswijzen

In totaal 39 inwoners en/of belanghebbenden hebben een zienswijze ingediend op de Omgevingsvisie. Zij hebben dit met zorg en betrokkenheid gedaan. De meest voorkomende onderwerpen in de zienswijzen zijn:

- Woningbouwaantallen en woningbouwlocaties;
- Bedrijventerreinen en bedrijfslocaties;
- Recreatiemogelijkheden en uitbreiding fiets- en wandelpaden;
- Infrastructuur en verkeersmaatregelen;
- Landschap, natuur en biodiversiteit;
- De energietransitie en specifiek de plaatsing van zonnepanelen en windmolens;
- Ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie;
- Gezondheid;
- Ontwikkeling van het agrarisch gebied en de landbouwtransitie.

In de nota van beantwoording staan alle zienswijze samengevat en zijn deze allemaal voorzien van een reactie. Hiermee doet de gemeente recht aan de inbreng van de belanghebbenden en is een helder en rechtmatig proces doorlopen.

2.1 De Staat van wijzigingen (onderdeel nota van beantwoording) geeft een overzicht van alle wijzigingen

De zienswijzen hebben geleid tot zinvolle aanvullingen of verduidelijkingen, die zo veel mogelijk zijn verwerkt in de Omgevingsvisie. Alle wijzigingen zijn opgenomen in de Staat van wijzigingen (onderdeel van de Nota van beantwoording). De zienswijzen hebben niet geleid tot grote aanpassingen in de Omgevingsvisie, de inhoudelijke, grote lijnen blijven ongewijzigd.

3.1 Voorbereiding komst Omgevingswet

Met de komst van de nieuwe Omgevingswet is het hebben van een Omgevingsvisie verplicht. De ontwerp-omgevingsvisie geeft voor alle ruimtelijke relevante maatschappelijke thema's en opgaven een ruimtelijk ontwikkelperspectief voor de langere termijn. Daarmee voldoet de ontwerp-omgevingsvisie aan de vereisten van de Omgevingswet en kan conform het overgangsrecht een Omgevingsvisie worden na de inwerkingtreding van de wet. Tevens geeft de Omgevingsvisie houvast bij het opstellen van het nieuwe omgevingsplan, welk na de inwerkingtreding van de wet wordt opgesteld en aanvankelijk zal bestaan uit de de vigerende regels en beleid die nu zijn vastgelegd in bestemmingsplannen en verordeningen.

3.2 Actualisatie huidige structuurvisie (2009)

De Omgevingsvisie brengt verschillende maatschappelijke thema's samen tot een actueel en samenhangend ruimtelijk perspectief. Daarmee biedt de visie al vóór de inwerkingtreding van de wet een strategisch ruimtelijk kader voor de gemeente Woerden voor het uitvoeren van ruimtelijk beleid, plannen en projecten op het gebied van wonen, werken, mobiliteit, landschap en energie. Daarmee kan het worden gehanteerd als vervanging van de huidige structuurvisie.

3.3 De Omgevingsvisie is ondersteunt de inbreng van Woerdens belangen in de regio

Veel thema's worden tevens in regionale samenhang uitgewerkt in het regionaal economisch perspectief (U16) of binnen andere regionale samenwerkingen zoals met Alphen en Gouda. Het gaat bijvoorbeeld om mobiliteit, energie, landschap en landbouwtransitie. De omgevingsvisie is een middel om het perspectief van Woerden te borgen en te agenderen in de regio en op deze manier regionaal samenhangende oplossingen, regionale samenwerking, en financiële middelen. Ook biedt de omgevingsvisie de mogelijkheid om voor thema's of gebieden het Omgevingsprogramma's op te nemen. In zo'n programma kan een opgave nog nader worden uitgewerkt, in samenwerking met regionale partijen en /of lokale betrokken en gebruikers.

3.4 De voorliggende Omgevingsvisie is getoetst door de samenleving in een participatietraject en tijdens de zienswijze procedure

In het voorjaar van 2021 heeft het college een participatietraject georganiseerd. Hiervoor zijn alle stakeholders en inwoners van de gemeente Woerden uitgenodigd. In verschillende sessies zijn de verschillende belangen opgehaald en zijn voorliggende opgaven met elkaar bediscussieerd. Mede op basis daarvan heet het college de ontwerp-Omgevingsvisie vastgesteld. Deze is nogmaals getoetst door de samenleving door middel van de zienswijze procedure.

Naar aanleiding daarvan zijn nog enkele wijzigingen in de Omgevingsvisie opgenomen. Deze staan opgesomd in de Staat van wijzigingen. Deze wijzigingen betreffen vooral zinvolle aanvullingen of verduidelijkingen, maar de grote lijnen uit de Omgevingsvisie zijn ongewijzigd gebleven. We zien dat de zienswijzen vaak concrete punten aandragen en dat de beantwoording daarvan vraagt om meer invulling op detail. Deze Omgevingsvisie is echter nog op hoofdlijnen. Invulling van veel vraagstukken, zoals Harmelerwaard, woningbouwlocaties in de kernen, locaties voor bedrijventerreinen na 2030 en de oostelijke randweg, volgt in volgende bestuursperiodes. Daarin zijn ook weer participatie- en inspraakmomenten waarop de reacties van belanghebbenden meer invulling kan krijgen.

3.5 De voorliggende Omgevingsvisie is gebaseerd op bestaand beleid

Het college heeft er voor gekozen om een Omgevingsvisie op te stellen die voor een groot deel gebaseerd is op bestaand beleid. Een van de doelen van de Omgevingsvisie is om dit beleid op een integrale manier samen te brengen in een visie. Daarmee zijn veel uitgangspunten uit deze visie al eerder door uw raad vastgesteld.

De uitgangspunten uit de volgende, maar niet uitputtend, beleidskaders zijn in de Omgevingsvisie overgenomen:

- Woonvisie (2019);
- Schuifruimte voor nieuwe bedrijfslocaties (2021);
- Verkeersvisie (2019);
- Afwegingskader Grootchalige Duurzame Energie (2021-2022);
- Actieplan klimaatbestendig 2050 2.0;
- Stedenbouwkundige visie voor het Stationsgebied;
- Structuurvisie Nieuw Middelland;
- De bestemmingsplannen Sneller-poort en Winkelcentrum Snel en Polanen;
- Omgevingsagenda Lopikerwaard (2020).

Daarnaast zijn ook zijn ook andere recente besluiten als basis in de Omgevingsvisie meegenomen zoals (maar niet uitputtend):

- Het onderzoeksbudget dat ter beschikking is gesteld voor de oostelijke randweg;
- Het verkennend gebiedsproces Veenweide in beweging;
- De pilot Vitale binnenstad;
- De pilot bouwen op slappe bodem in het Veenweidegebied: Veenetië;
- Woningbouwplannen zoals Weidz.

3.6 De Omgevingsvisie biedt een overzicht van de onderwerpen die in de Omgevingsvisie geagendeerd worden voor toekomstige uitwerking

In de Omgevingsvisie worden een aantal onderwerpen geagendeerd. Deze onderwerpen worden genoemd en er wordt richting aan gegeven, maar ze zijn nog niet uitgewerkt in concreet beleid. Het college kiest er bewust voor om nu een visie vast te stellen die richting geeft, maar niet omstreden is, in die zin dat deze voortbouwt op bestaand beleid en een aantal onderwerpen agendeert. Hierdoor ontstaat er ruimte om deze onderwerpen in de nieuwe bestuursperiode vorm te geven. Voor deze onderwerpen komen dan ook nog participatietrajecten en besluitvormingsprocessen. Sommige onderwerpen zullen snel uitgewerkt moeten worden, waarbij andere onderwerpen om een traject vragen dat langer zal duren of dat pas over een aantal jaar gaat spelen.

De volgende onderwerpen worden in de Omgevingsvisie geagendeerd:

- Zoekgebieden voor woningbouw aan de randen van de bestaande kernen in Harmelen, Zegveld en Kamerik;
- Zoekgebieden voor werklocaties na 2030;
- De herontwikkeling van de Harmelerwaard;
- De doorontwikkeling van de energietransitie;
- De ontwikkeling van kernrandzones;
- De ontwikkeling van groenblauwe assen in het stedelijk gebied;
- De ontwikkeling van een regionale groene scheg in het stedelijk uitloopgebied tussen Woerden, Harmelen, en Utrecht;
- Opgaven in de landbouwtransitie en rondom bodemdaling;
- Mogelijkheid tot uitwerken van gebiedsprogramma's voor de aangeduide gebieden (Het venster, De achtertuin van Harmelen, De groene brug, het Goud van Woerden en de Poort van Woerden).

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

3.1 Besluitvorming van de Omgevingsvisie is wenselijk voor de invoering van de Omgevingswet

Afgaand op de berichtgeving van het Rijk treed de Omgevingswet in werking op 1 juli 2022. Na deze inwerkingtreding zullen we het nieuwe Omgevingsplan gaan opstellen, maar blijven we ook vergunningsaanvragen en initiatiefaanvragen behandelen. Mede omdat de Structuurvisie verouderd is, biedt deze Omgevingsvisie heldere kaders, die houvast geven in deze processen. Het is daarom wenselijk om de Omgevingsvisie voor de invoering van de Omgevingswet vast te

stellen.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

De kosten van de ontwikkeling van de Omgevingsvisie zijn gedekt uit Programma 6 Ruimtelijke ordening en wonen van de begroting, de middelen voor de Omgevingswet. Uitvoering van de Omgevingsvisie is vervat in programma's, processen en projecten die elk hun eigen financiële onderbouwing zullen hebben.

Communicatie

De Omgevingsvisie zal na vaststelling gepubliceerd worden op www.ruimtelijkeplannen.nl. Daarmee is het voor iedereen digitaal raadpleegbaar en zal de Omgevingsvisie bij de overgang naar het DSO automatisch daarin worden opgenomen. De bekendmaking vindt ook, via www.officielebekendmakingen.nl, plaats in het Gemeenteblad. Daarnaast zal de Omgevingsvisie worden gepubliceerd op onze website en zal er een persbericht over uitgaan.

Vervolgproces

Na vaststelling van de Omgevingsvisie heeft de gemeente Woerden een kader bij toekomstige ontwikkelingen. De onderdelen hiervan zullen worden uitgewerkt in gebiedsprogramma's en projecten. Deze programma's en plannen worden separaat opgesteld.

Bevoegdheid raad

De aangekondigde invoering van de Omgevingswet, per 1 juli 2022, is aanleiding om een gemeentelijke Omgevingsvisie te ontwikkelen. Op basis van het overgangsrecht wordt de door de Raad vastgestelde Omgevingsvisie een Omgevingsvisie conform de Omgevingswet. Elke gemeente is onder de Omgevingswet verplicht om uiterlijk 2024 een Omgevingsvisie vast te stellen.

Bijlagen

1. Raadsbesluit Omgevingsvisie Woerden (49844)
 2. Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie, inclusief de Staat van wijzigingen (49560)
 3. Omgevingsvisie Woerden (49484)
 4. Bijlage 1 Participatieverslag Waardenkader (49485)
 5. Bijlage 2 Participatieverslag Opgaven (49487)
-